

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **B. L.**, zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2023, č. j. 43 A 76/2021-68, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 15. 9. 2021, č. j. MV-88141-4/SO-2021, zamítla odvolání stěžovatele a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 19. 4. 2021, č. j. OAM-75461-24/ZM-2020, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu ve formě zaměstnanecké karty podle § 44a odst. 11 ve spojení s § 46e odst. 1 a § 37 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 31. 12. 2020 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť stěžovatel v žádosti uvedl nepravdivé údaje.

[2] Stěžovatel následně podal proti rozhodnutí žalované žalobu u Krajského soudu v Praze, který ji výše nadepsaným rozsudkem zamítl. Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost spolu s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Návrh na přiznání odkladného účinku stěžovatel odůvodňuje zejména tím, že důsledkem nabytí právní moci a vykonatelnosti rozhodnutí žalované je ztráta fikce pobytového oprávnění ve smyslu § 47 odst. 4 zákona o pobytu cizinců a povinnost stěžovatele vycestovat z území České republiky do země původu ve lhůtě jemu stanovené ve výjezdním příkazu. Vzhledem k bezúspěšné snaze o vyřízení oprávnění k pobytu jinou cestou stěžovatel již fakticky nedisponuje žádnou jinou možností řešení své pobytové situace

na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců. V případě nesplnění povinnosti opustit území České republiky se stěžovatel vystavuje riziku zahájení řízení o správním vyhoštění z území členských států Evropské unie.

[4] Podle stěžovatele by nepřiznáním odkladného účinku podané kasační stížnosti vznikla stěžovateli, jeho manželce, která se nachází v 6. měsíci rizikového těhotenství a jejím nezletilým dětem, o něž stěžovatel pečuje, nenahraditelná újma spočívající v nepřiměřeném zásahu do práva na respektování soukromého a rodinného života zaručeného v čl. 8 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a ohrožení nejlepšího zájmu nezletilých dětí manželky stěžovatele ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.

[5] Stěžovatel vysvětluje, že na území České republiky sdílí společnou domácnost se svou těhotnou manželkou a jejími dvěma nezletilými dětmi, o něž stěžovatel pečuje, vychovává je a podílí se na jejich výživě. Mezi nezletilými dětmi a stěžovatelem se již vytvořil vztah srovnatelný vztahu otce a dítěte, v důsledku čehož by vycestováním stěžovatele do země původu mohlo dojít k nevratnému ohrožení jejich řádného vývoje, výchovy a výživy. Manželka stěžovatele je v současné době v 6. měsíci rizikového těhotenství, je v pracovní neschopnosti a vyžaduje pomoc a péči další osoby. Na území České republiky se kromě stěžovatele nenachází žádná další osoba, která by mohla manželce stěžovatele být nezbytnou oporou. Rodina je rovněž do značné míry odkázána na příjem stěžovatele, který neprodloužením platnosti povolení k dlouhodobému pobytu ve formě zaměstnanecké karty ztrácí spolu s fikcí pobytové oprávnění. Pro rodinu je nepředstavitelné a s ohledem na rizikové těhotenství manželky i nerealizovatelné společné přesídlení do Mongolska, ač by se tak mělo stát na dočasnou dobu. Nezletilé děti manželky stěžovatele se v České republice narodily, plní zde povinnou školní docházku, jsou do české společnosti plně integrovány a nelze po nich požadovat, aby stěžovatele následovaly do země jeho původu. V případě nezletilého syna manželky stěžovatele, jenž má státní občanství České republiky, by takový postup byl navíc v rozporu s čl. 14 odst. 4 Listiny.

[6] Stěžovatel zdůrazňuje, že nedisponuje již žádnými jinými možnostmi řešení pobytové situace na území České republiky, aniž by musel splnit jemu uloženou povinnost vycestovat do země původu. Stěžovatel již neúspěšně žádal o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, avšak tato žádost byla zamítnuta a řízení o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu bylo zastaveno. Na udělení dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území České republiky není právní nárok a jeho neudělení nepodléhá soudnímu přezkumu.

[7] Stěžovatel má za to, že jediné přiznáním odkladného účinku podané kasační stížnosti by bylo možné fatálním důsledkům, jako je rozdělení rodiny, ohrožení zdravotního stavu a narušení duševní pohody těhotné manželky stěžovatele, ztráta rodinného příjmu a ohrožení vývoje, výchovy a výživy dvou nezletilých dětí manželky stěžovatele, předejít. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu stěžovatel zdůrazňuje, že nelze akceptovat závěr, že by mu vznikla povinnost opustit území České republiky teprve v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění.

pokračování

[8] Stěžovatel shrnul, že na území má rozsáhlé rodinné vazby a také sociální a ekonomické zázemí. Vzhledem ke skutečnosti, že nepřiznáním odkladného účinku podané kasační stížnosti hrozí stěžovateli a jeho nejbližší rodině významné narušení rodinného života, ohrožení zdravotního stavu a duševní pohody jeho těhotné manželky, ohrožení vývoje, výchovy a výživy nezletilých dětí manželky stěžovatele a ztráta příjmu stěžovatele, na němž je rodina závislá, považuje stěžovatel hrozící újmu za natolik závažnou, že by dosahovala intenzity nepřiměřeného zásahu do jeho práva na respektování soukromého a rodinného života, ale i téhož práva jeho rodinných příslušníků. Napadené rozhodnutí nijak nezasahuje do práv třetí osoby.

[9] Samotné ohrožení důležitého zájmu nemůže být dle stěžovatele bez dalšího překážkou přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, ale musí být poměřeno s protichůdným zájmem na ochranu základních práv stěžovatele a jeho rodinných příslušníků. Důvodem, pro který nebyla stěžovateli prodloužena platnost jeho pobytového oprávnění, bylo neuvedení dřívějšího jména a příjmení stěžovatele ve formuláři žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Stěžovatel poznamenává, že na území České republiky pobýval v letech 1998 až 2012 a v průběhu této doby byl vychováván svou sestrou a jejím manželem, jehož příjmení (Ch.) taktéž užíval. V rámci vedeného správního řízení o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty stěžovatel správním orgánům doložil čestné prohlášení jeho sestry, které potvrzuje, že poté, co se rozvedla s jejím bývalým manželem, si stěžovatel změnil příjmení (Ch.) na příjmení své sestry (L.), a to výlučně z rodinných důvodů. Stěžovatel tuto skutečnost z nedbalosti neuvedl ve formuláři žádosti o vydání zaměstnanecké karty, kterou podával v roce 2018 na zastupitelském úřadu v Mongolsku, čehož nyní lituje. Stěžovatel na území České republiky vede řádný život, nedopouští se žádného jednání, jímž by mohl ohrozit zájmy chráněné trestním či správním právem, a nemá ve výpisu z evidence rejstříku trestů fyzických osob evidován žádný záznam. Z výše uvedených důvodů má stěžovatel za to, že újma, která jemu a jeho rodině hrozí, převažuje nad konkurujícím veřejným zájmem na vycestování stěžovatele do jeho země původu.

[10] Žalovaná s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti vyjádřila nesouhlas. Podle jejího názoru nejsou v případě stěžovatele splněny podmínky pro přiznání odkladného účinku spočívající v nenahraditelné újmě, neboť taková újma by mohla stěžovateli vzniknout až na základě rozhodnutí o správním vyhoštění z území České republiky. O případném správním vyhoštění je rozhodováno v samostatném správním řízení, při kterém dotčená právní úprava zaručuje zkoumání dopadu vydaného rozhodnutí o správním vyhoštění z hlediska nepřiměřeného zásahu do soukromého nebo rodinného života stěžovatele. Stěžovatel má možnost podat proti rozhodnutí o správním vyhoštění žalobu, která má odkladný účinek *ex lege*. V předmětném řízení se tak neposuzuje povinnost stěžovatele opustit území. Z uvedeného je zřejmé, že existují právní instituty, jimiž se stěžovatel může domáhat posouzení své situace o odkladném účinku v jiném řízení.

[11] Podle § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přitom se užije přiměřeně § 73 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze přiznat odkladný účinek žalobě, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[12] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně jako celek zákonným postupem zrušené. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[13] Po zhodnocení důvodů uvedených stěžovatelem a všech ze spisu vyplynuvších okolností v projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě splněny.

[14] Nejvyšší správní soud předesílá, že přestože se s rozhodnutím o zamítnutí žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu ve formě zaměstnanecké karty nepojí povinnost opustit území České republiky a k setrvání mimo její území by mohl být stěžovatel bezprostředně donucen až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, nemůže být tato skutečnost důvodem pro zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku. Jak již Nejvyšší správní soud mnohokrát uvedl (viz např. usnesení ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100, či ze dne 11. 3. 2019, č. j. 5 Azs 36/2019-25), „[j]en stěží lze totiž předpokládat, že stěžovatel má předejít případné zmiňované újmě tím, že bude vědomě porušovat zákon nelegálním pobytem na území České republiky a vystavovat se riziku, že mu bude uděleno správní vyhoštění, s nímž je navíc vždy spojen zákaz pobytu na území Evropské unie na určitou dobu“. Pokud by tedy stěžovatelově návrhu na přiznání odkladného účinku vyhověno nebylo a právní účinky napadeného rozhodnutí by do konce řízení o kasační stížnosti nebyly odloženy, existuje reálné nebezpečí, že by stěžovatel byl nucen před meritorním rozhodnutím Nejvyššího správního soudu opustit území České republiky. Argumentace žalované, že stěžovatel by v případě rozhodnutí o vyhoštění měl možnost bránit se žalobou ve správním soudnictví, je z uvedených důvodů neadekvátní.

[15] Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že právní účinky napadeného rozhodnutí žalované by pro stěžovatele představovaly citelnou újmu, neboť jeho vycestování by zasáhlo do jeho práva na ochranu soukromého a rodinného života. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že otázka intenzity rodinných vazeb stěžovatele ve České republice nemůže být předmětem posouzení soudu při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť tato otázka je klíčová pro posouzení merita věci; soud by tedy jejím nynějším posouzením nepřipustně předjímal výsledek řízení ve věci samé. Pro účel rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku tedy musel Nejvyšší správní soud vyjít z předpokladu, že stěžovatel na území České republiky má rodinné a sociální vazby, neboť zde má manželku, která je v 6. měsíci těhotenství, a její dvě nezletilé děti, které zde plní povinnou školní docházku, a žijí spolu dle tvrzení stěžovatele ve společné domácnosti.

[16] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k poměřování újmy, která by mohla stěžovateli vzniknout právními následky rozhodnutí krajského soudu a správních orgánů, a újmy, která by mohla vzniknout jiným osobám, pokud by došlo k odložení účinků těchto rozhodnutí. Zásah do práv stěžovatele by byl v případě nepřiznání odkladného účinku podstatný, protože existuje reálné nebezpečí, že by ještě předtím, než by Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti, musel opustit území České republiky, a to za situace, kdy zde má těhotnou manželku, která je v 6. měsíci rizikového těhotenství; stěžovatel se navíc podílí na péči dvou nezletilých dětí jeho manželky. Stěžovatel by tedy musel opustit zemi,

pokračování

ve které dlouhodobě žije a kde si vytvořil osobní, rodinné i ekonomické vazby. V zemi původu naopak stěžovatel dle svého tvrzení žádné takové vazby nemá. Lze proto dojít k závěru, že by újma hrozící stěžovateli v důsledku rozhodnutí krajského soudu a správních orgánů byla nepoměrně větší než možná újma hrozící jiným osobám v důsledku přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[17] Nejvyšší správní soud posoudil návrh na přiznání odkladného účinku i z hlediska zbývajících podmínky stanovené v § 73 odst. 2 s. ř. s., podle níž přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem, přičemž rovněž tuto podmínku má soud za splněnou. K otázce možného rozporu s důležitým veřejným zájmem se Nejvyšší správní soud vyjádřil v usnesení ze dne 19. 11. 2014, č. j. 1 Azs 160/2014-25, dostupném na www.nssoud.cz, když dospěl k závěru, že „[p]okud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu hrozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu hrozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného zájmu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008-131, č. 1698/2008 Sb. NSS)“.

[18] V daném případě stojí proti podstatné újmě, která hrozí stěžovateli, riziko narušení veřejného zájmu nikoliv závažné intenzity. Ze správního spisu plyne, že pobyt stěžovatele byl zamítnut z toho důvodu, že v žádosti o prodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty neuvedl (mj.) předchozí jméno a příjmení, tj. uvedl nepravdivé údaje, přičemž žalovaná v napadeném rozhodnutí tvrdí, že pohnutkou jednání stěžovatele bylo obejít zákon s cílem získat pobytové oprávnění, a to z toho důvodu, že pod předchozí identitou byl účastník řízení opakovaně odsouzen pro úmyslnou trestnou činnost a z tohoto důvodu mu byla poslední žádost o pobytové oprávnění, podána pod dřívějším identitou, zamítnuta. Nejvyšší správní soud nepopírá, že takové jednání může být sice důvodem pro zamítnutí žádosti, nicméně z uvedeného ještě nevyplývá, že by setrvání stěžovatele na území České republiky do doby rozhodnutí o kasační stížnosti ohrožovalo bezpečnost státu, zdraví či životy osob, které zde pobývají, nebo jiné zákonem chráněné hodnoty. Ostatně, ani žalovaná ve svém vyjádření neuvedla, že by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti v posuzovaném případě mělo být v rozporu s jakýmkoliv důležitým veřejným zájmem.

[19] Z uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 až 4 s. ř. s. přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Vzhledem k tomu, že žalobě stěžovatelky přiznal odkladný účinek již krajský soud usnesením ze dne 16. 11. 2021, č. j. 43 A 76/2021-47, postačí v daném případě, že se přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti pozastavují až do skončení řízení o kasační stížnosti právní účinky přezkoumávaného rozsudku krajského soudu, neboť tím se fakticky dočasně obnovuje odkladný účinek žaloby proti napadenému rozhodnutí žalované. Tím, že krajský soud i Nejvyšší správní soud přiznaly žalobě a kasační stížnosti odkladný účinek, je ve své podstatě zachován stav, který zde byl před vydáním napadeného rozhodnutí, kdy byl stěžovatel oprávněn pobývat na území Česku republiky na základě fikce platnosti povolení k dlouhodobému pobytu zakotvené v § 47 odst. 4 zákona o pobytu cizinců: „Pokud doba platnosti víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu uplyne před rozhodnutím o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo prodloužení doby jeho

platnosti, ačkoliv žádost byla podána v souladu s podmínkami uvedenými v odstavcích 1 až 3 považuje se vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu za platné do doby nabytí právní moci rozhodnutí o podané žádosti.“

[20] Rozhodnutím o odkladném účinku Nejvyšší správní soud nikterak nepředjímá své budoucí rozhodnutí ve věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 6. října 2023

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu